

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

**ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ
ДИСЕРТАЦИЈЕ**

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

1.1. ДАТУМ И ОРГАН КОЈИ ЈЕ ИМЕНОВАО КОМИСИЈУ

Одлуком бр. 1461/1, донетом на седници одржаној дана 25.04.2024. год., Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду образовало је Комисију за оцену докторске дисертације докторанда Иване Маринковић под насловом „Предиктори језичке анксиозности наставника страних језика и импликације за педагошку праксу”, урађену под менторским руковођењем др Биљане Радић-Бојанић, редовног професора, Филозофски факултет у Новом Саду и др Маје Савић, ванредни професор, Универзитет у Београду – Филолошки факултет.

1.2. САСТАВ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Име и презиме: проф. др Ана Јовановић
Звање: ванредни професор
Ужа научна област: Хиспанистика
Датум избора у звање: 21. септембар 2021. године
Установа на којој је запослен: Универзитет у Београду – Филолошки факултет

2. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: доц. др Ана Ђорђевић
Звање: доцент
Ужа научна област: Англистика
Датум избора у звање: 12. јул 2023. године
Установа на којој је запослен: Универзитет у Београду – Филолошки факултет

3. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: доц. др Добринка Кузмановић
Звање: доцент
Ужа научна област: Психологија образовања
Датум избора у звање: 19. мај 2021. године
Установа на којој је запослен: Универзитет у Београду – Филолошки факултет

4. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: проф. др Ивана Ћирковић Миладиновић

Звање: ванредни професор

Ужа научна област: Методика наставе енглеског језика

Датум избора у звање: 20. јануар 2021. године

Установа на којој је запослен: Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име (име једног родитеља) презиме:	Ивана (Миливоје) Маринковић
Датум и место рођења:	27.01.1977. године
Наслов мастер рада:	Памела Купер „Последња тура Грејема Свифта“
Датум одбране мастер рада:	15. септембар 2011. године
Установа где је одбрањен мастер рад:	Универзитет у Београду – Филолошки факултет
Научна област из које је стечено академско звање мастера:	Филолошке науке

III СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА који су објављени или прихваћени за објављивање у оквиру рада на докторској дисертацији

1. Marinković, I., Pešić, D. (2022). The Role of Alternative Assessment Methods in Communicative Language Teaching. *Tematski zbornik radova sa konferencije „Jezik, književnost, alternative 2021“*, Filozofski fakultet u Nišu, Niš, ISBN 978-86-7379-589-8, str. 515–534.
2. Marinković, I., Pešić, D. (2020). The Importance of Language Learning Strategies in Foreign Language Acquisition, *Anali Filološkog fakulteta*, 32(1), 221–239. (M51)
3. Pešić, D., Marinković, I. (2019). Listening Strategically for Academic and Applied Purposes – Is There a Difference? *Tematski zbornik radova sa konferencije „Jezik, književnost, kontekst“*, Filozofski fakultet u Nišu, Niš, ISBN 978-86-7379-526-3, str. 397–410.
4. Pešić, D., Marinković, I. (2018). Teaching ESP in Vocational Schools in Serbia Today. *Zbornik radova sa IV međunarodne konferencije „Strani jezik struke i profesionalni identitet“*, Društvo za strane jezike i književnosti Srbije, Beograd, str. 697–714.
5. Marinković, I., Pešić, D. (2018). Good Knowledge of English as the Gateway to Knowledge without Borders, *KNOWLEDGE – International Journal*, Vol. 22.2, Institute of Knowledge Management, Skopje, Macedonia, ISSN 2545-4439, str. 349–355.

Уџбеник:

Пешић, Д., Радовановић, А., Маринковић, И. (2023). *Енглески језик 1*, уџбеник за студенте прве године туризма и хотелијерства, четврто измењено издање, Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи, Универзитет у Крагујевцу, ISBN 978-86-89949-05-6.

IV НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Предиктори језичке анксиозности наставника страних језика и импликације за педагошку праксу

V ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Предмет истраживања у докторској дисертацији Иване Маринковић је језичка анксиозност наставника страних језика који држе наставу на различитим нивоима образовања (основно, средње, високо).

Језичка анксиозност је појава која се манифестује код неизворних говорника неког језика и сматра се најозбиљнијим ометајућим фактором у усвајању и употреби страног језика (Arnold & Brown, 1999; Horwitz et al., 1986; MacIntyre & Gardner, 1994; MacIntyre & Gregersen, 2012a). Сходно томе, језичка анксиозност представља једну од најобухватније истраживаних афективних варијабли у области учења страног језика (Dörnyei & Ryan, 2015: 179). Имајући у виду да се неизворни говорници за наставнике страног језика едукују кроз програме формалног образовања, то значи да се будући наставници током целокупног периода учења страног језика, па и током студија, сусрећу са проблемом језичке анксиозности и не може се очекивати да ће језичка анксиозност да ишчезне аутоматски по добијању дипломе (Horwitz, 1996: 366). Међутим, језичка анксиозност наставника страних језика је тек пре пар деценија постала предмет научног интересовања у свету, јер је доказано да језичка анксиозност наставника додатно појачава језичку анксиозност ученика и смањује ефикасност наставе и учења страног језика. У домаћој литератури до почетка истраживања за ову дисертацију није било студија о овом проблему. Због тешкоћа у формирању узорака за истраживања услед заузетости наставника страних језика и њиховог непристајања на учешће у истраживањима о афективним конструктима (Gardner & Leak, 1985: 29), постојећа истраживања су углавном фокусирана на студенте страних језика. То је разлог због којег још увек не постоји општеприхваћен инструмент за мерење језичке анксиозности наставника страних језика.

Главни циљеви истраживања спроведеног за потребе ове дисертације су да се конструише инструмент за мерење језичке анксиозности наставника страног језика и утврди ниво језичке анксиозности присутне код наставника у нашој земљи. Истраживањем се проверава и да ли се чиниоци који су се у страног литератури показали као поуздани предиктори језичке анксиозности наставника страних језика могу издвојити на узорку наставника страних језика у образовном и социо-економском контексту Србије. Истражени су и извори језичке анксиозности наставника страних језика из угла самих испитаника, као и ефикасне стратегије за превазилажење језичке анксиозности које они у пракси примењују, али и мишљење испитаника о начинима на које факултети за образовање наставника страних језика могу овај проблем да предупреде или ублаже.

С обзиром на то да је кандидаткиња до идеје о истраживању језичке анксиозности наставника страних језика дошла првенствено због тога што у нашој земљи не постоје радови који се њом баве, упркос значају који се у постојећој страног литератури приписује испитивању овог проблема, један од циљева дисертације био је да се на основу добијених резултата издвоје конкретне импликације за педагошку праксу наставника страних језика.

VI ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА ДИСЕРТАЦИЈЕ

На основу општих циљева дисертације и резултата претходних истраживања у овој области, формулисане су следеће хипотезе:

Хипотеза 1: Наставници страног језика обухваћени истраживањем не знају да се у стручној литератури језичка анксиозност наставника страног језика изучава као посебан феномен.

Оваква претпоставка изведена је имајући у виду недостатак литературе о језичкој анксиозности наставника страних језика код нас и недовољно бављење овим проблемом у свету, услед чега наставници који се не баве научно-истраживачким радом, а таквих наставника има највише, немају прилику да се информишу о проблему језичке анксиозности.

Хипотеза 2: Код наставника страног језика обухваћених истраживањем присутан је висок ниво језичке анксиозности.

Ова претпоставка почива на чињеници да се велики број наставника обухваћених истраживањем за ову дисертацију школовао крајем прошлог и почетком овог века, када није било могућности за путовања, контакте са изворним говорницима и приступа аутентичним садржајима. То је могло довести до пада самопоуздања наставника страног језика у погледу владања страним језиком, а тиме и до појачане језичке анксиозности.

Хипотеза 3: Језичка анксиозност је у већој мери изражена код наставница него код наставника страног језика.

У већини постојећих студија, а преваходно у студијама спроведеним у земљама које су у погледу родне социјализације сличне Србији (Турска, Словачка), језичка анксиозност је израженија код наставница него код наставника страног језика. У складу са тим, формулисана је наведена хипотеза.

Хипотеза 4: Код испитаника који су имали прилику да бораве у говорном подручју језика који предају језичка анксиозност изражена је у мањој мери него код оних који нису.

Боравак у изворној говорној заједници сматра се најефикаснијим начином за јачање самопоуздања и превазилажење језичке анксиозности. Сходно томе, у овој дисертацији испитује се да ли је језичка анксиозност нижа код наставника који су имали прилику да бораве у говорној заједници језика који предају него код оних који нису.

Хипотеза 5: Испитаници чији је боравак у говорном подручју језика који предају трајао дуже имају нижи ниво језичке анксиозности него они чији је боравак трајао краће.

Судећи на основу релевантне литературе, да би се значајно усавршиле рецептивне вештине, потребно је провести четири месеца међу изворним говорницима, док тек након седам месеци боравка у изворној говорној заједници долази до значајног побољшања продуктивних вештина. С обзиром на целокупну социо-економску ситуацију у нашој земљи у претходним деценијама, а првенствено имајући у виду материјални статус наставника страног језика, у овој дисертацији испитује се да ли постоји повезаност између дужине боравка у говорном подручју неког језика и нивоа језичке анксиозности наставника који тај језик предају.

Хипотеза 6: Са порастом радног искуства смањује се ниво језичке анксиозности наставника страног језика.

Неусаглашени резултати постојећих истраживања о повезаности између дужине радног искуства и језичке анксиозности наставника страног језика, спроведених у земљама које су у погледу социјално-економских услова сличне Србији, били су мотивација да се провери ова хипотеза у контексту наставе страног језика у нашој земљи.

Хипотеза 7: Са порастом нивоа образовања на ком држе наставу/нивоа знања које ученици поседују расте ниво језичке анксиозности наставника страног језика.

У постојећој литератури, као један од разлога за језичку анксиозност наставника страног језика често се наводе ученици чије је знање страног језика високо, који постављају питања и које наставници доживљавају као критичаре чији је циљ да проверавају знање наставника. С обзиром на то да се најзаступљенији страни језици изучавају на свим нивоима образовања и да се са повећањем нивоа образовања повећава ниво знања ученика, у дисертацији се испитује да

ли је ниво језичке анксиозности виши код наставника запослених на вишим нивоима образовања.

Хипотеза 8: Виши ниво језичке анксиозности присутан је код наставника оних језика који су ученицима доступнији путем медија.

Будући да ученици појединих страних језика (нпр. енглеског језика) имају мноштво могућности да своје знање унапређују изван учионице захваљујући аутентичном материјалу који им је лако доступан путем медија, у дисертацији се испитује и да ли је језичка анксиозност израженија код наставника ових језика него код наставника језика који су ученицима мање доступни.

Хипотеза 9: Код испитаника који су задовољни наставом методичких предмета и стручном праксом у току студија језичка анксиозност је мање изражена.

Циљ ове хипотезе био је да се утврди да ли квалитетна настава методике и квалитетна стручна пракса у току образовања за занимање наставника могу помоћи да се превазиђе проблем језичке анксиозности наставника страног језика.

VII КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Основни текст докторске дисертације кандидаткиње Иване Маринковић организован је у шест тематских целина: 1. Уводна разматрања; 2. Теоријска разматрања; 3. Предмет, циљеви и методолошки оквир истраживања; 4. Резултати истраживања; 5. Дискусија и импликације резултата за педагошку праксу и 6. Закључак. Након основног текста, следи преглед коришћене литературе, а потом упитник уз помоћ ког је спроведено истраживање (Прилог А), биографија ауторке, Изјава о ауторству, Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада и Изјава о коришћењу.

Први део рада (*Уводна разматрања*) садржи сажет приказ теме дисертације, уз кратак осврт на ранија истраживања. Представљене су методе истраживања и структура дисертације. Кандидаткиња у овом делу указује на значај истраживања језичке анксиозности наставника страних језика, јер је у питању проблем који је изузетно заступљен у популацији наставника страних језика и нарушава квалитет и ефикасност наставе, а недовољно је истражен у свету, док у нашој земљи истраживања о њему пре ове дисертације нису вршена.

Друго поглавље рада (*Теоријска разматрања*) састоји се из три тематске подцелине које чине теоријски темељ за проучавање предложене теме. Кандидаткиња најпре уводи и дефинише кључне појмове релевантне за разумевање предмета истраживања и то: анксиозност, анксиозност при говору, анксиозност при држању наставе, језичку анксиозност, језичку анксиозност ученика страног језика и, напослетку, језичку анксиозност наставника страног језика.

У циљу јаснијег сагледавања језичке анксиозности наставника страног језика, који цео живот уче језик који предају, посебан одељак овог поглавља посвећен је прегледу резултата постојећих истраживања о језичкој анксиозности ученика страног језика, њеним изворима и начину на који се одражава на успех у учењу и употреби страног језика. Посебно се истиче значај улоге наставника у пружању помоћи ученицима да овај проблем превазиђу.

У последњем одељку овог дела дисертације дат је преглед литературе о језичкој анксиозности наставника страног језика. Издвојени су њени извори и објашњено је по чему је настава страних језика специфична у односу на наставу других предмета. Наведени су начини на које наставници могу покушати да овај проблем превазиђу, али и начини на које би им факултети који образују наставнике страних језика могли у томе помоћи.

У трећем делу дисертације (*Предмет, циљеви и методолошки оквир истраживања*), полазећи од предмета и циљева истраживања, дефинисани су истраживачки задаци и формулисана хипотезе чија се тачност у раду проверава. Објашњене су методе и технике истраживања, које спада у групу микс-методских истраживања. Будући да је предмет дисертације афективни конструкт о ком до сада нису вршена истраживања у нашој земљи,

кандидаткиња се определила за анонимни упитник како би обезбедила оптималну величину узорка и дошла до што искренијих одговора. Детаљан опис упитника дат је у посебном одељку овог поглавља. Кроз комбинацију дихотомних питања и питања са вишеструким избором, први део упитника омогућио је увид у карактеристике испитаника релевантне за спроведено истраживање. Помоћу скале у другом делу упитника, измерен је ниво језичке анксиозности наставника страних језика обухваћених истраживањем, а питања отвореног типа у трећем делу упитника обезбедила су квалитативну допуну добијених квантитативних података.

Након описа инструмента следи приказ варијабли за које је, у постојећим студијама, потврђена повезаност са језичком анксиозношћу наставника страних језика, а потом и приказ структуре испитаног узорка сходно издвојеним варијаблама. Представљена је организација истраживања, које је спроведено користећи друштвене мреже наставника страних језика и имејл адресе образовних установа, доступне на сајту Едукација. У последњем одељку трећег поглавља наведен је план обраде прикупљених података. Уз помоћ дескриптивне статистичке анализе испитана је структура узорка. Рачунањем средње вредности и стандардне девијације утврђен је ниво језичке анксиозности испитаног узорка. Постојање и значај утицаја екстерних чинилаца на ниво језичке анксиозности различитих група испитаника утврђени су уз помоћ *t*-теста независних узорака и једнофакторске анализе варијансе (енгл. *one-way ANOVA*). Статистичка значајност утврђених разлика проверена је накнадним тестовима (*post-hoc Scheffé test*, *Tukey test*). Постојање интеракције различитих комбинација независних варијабли испитано је помоћу двофакторске анализе варијансе (енгл. *two-way ANOVA*), а за испитивање постојања линеарне повезаности између појединих варијабли коришћена је корелациона анализа. Одговори испитаника на питања отвореног типа анализирани су индуктивном тематском анализом.

Резултати истраживања чине четврти део дисертације. У складу са циљевима истраживања, организовани су у три целине: 1. Провера метријских карактеристика скале; 2. Квантитативна анализа података и 3. Квалитативна анализа података. У оквиру провере метријских карактеристика скале приказани су резултати анализе поузданости, факторске анализе и провере нормалности дистрибуције добијених података. У одељку посвећеном квантитативној анализи података представљени су резултати анализе по појединачним хипотезама на којима се спроведено истраживање заснива. Резултати индуктивне квалитативне анализе одговора испитаника на питања отвореног типа у трећем делу упитника део су последњег одељка овог поглавља. Сагледани су извори језичке анксиозности наставника страних језика из угла самих испитаника, начини који су се у личној пракси испитаника показали као ефикасни за превазилажење овог проблема и начини на које филолошки факултети, према мишљењу испитаника, могу овај проблем ублажити или предупредити. Резултати квалитативне анализе поткрепљени су аутентичним наводима испитаника.

У поглављу *Дискусија и импликације резултата за педагошку праксу*, најпре су добијени резултати сагледани у контексту резултата постојећих страних истраживања. Потом су изведене практичне импликације које произилазе из налаза истраживања, релевантне за будућу праксу наставника страних језика, али и за будућу праксу професора који се баве едукацијом наставника страних језика као и за креаторе образовне политике.

У посебном одељку петог поглавља издвојени су доприноси и ограничења истраживања, уз предлоге за нова истраживања. Главни допринос је стицање увида у ниво језичке анксиозности коју наставници страних језика у нашој земљи осећају у свакодневном раду са ученицима и у бројне изазове са којима се у пракси сусрећу, а који доводе до појаве језичке анксиозности или је додатно оснажују. На основу одговора испитаника, издвојене су формулисане стратегије уз помоћ којих наставници могу овај проблем ублажити, као и мере које установе за образовање наставника страних језика могу предузети како би се проблем језичке анксиозности будућих наставника предупредио. Један од доприноса дисертације је креирање упитника за мерење језичке анксиозности наставника страних језика. Упркос добрим метријским својствима упитника, током анализа утврђени су извесни недостаци које би требало исправити у некој наредној верзији упитника. Недостаци истраживања се везују и за неуравнотежен број жена и мушкараца у испитаном узорку, иако тај однос реално осликава ситуацију у пракси.

У последњем поглављу основног текста концизно су приказани основни закључци докторске дисертације.

VIII ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ДИСЕРТАЦИЈЕ

Језичка анксиозност наставника страних језика је предмет научног интересовања у свету свега неколико деценија, а судећи на основу доступне литературе, истраживање спроведено за потребе израде докторске тезе Иване Маринковић прво је истраживања о језичкој анксиозности наставника страних језика у Србији. Ранија истраживања углавном су испитивала језичку анксиозност студената страних језика, који су се тек образовали за професију наставника, првенствено због тога што су истраживачима били лако доступни, јер најчешће са њима раде. Самим тим што су за испитанике у овој дисертацији одабрани наставници страних језика који имају најмање годину дана радног искуства у настави страних језика, и то наставници запослени на сва три нивоа образовања и они који раде приватно, спроведено истраживање пружа допринос расветљавању једног значајног проблема, који је веома заступљен у пракси и негативно се одражава на наставу и учење страних језика. Посебно је значајан број наставника који су прихватили да учествују у истраживању ($N=585$), с обзиром на то да се у литератури наводи да истраживачима није лако да дођу до довољно великог броја наставника за узорак истраживања.

Услед недовољног бављења проблемом језичке анксиозности наставника страних језика, још увек не постоји стандардизован инструмент за мерење ове појаве, а нису ни сви до сада коришћени инструменти доступни за репликацију истраживања. Осим тога, већина постојећих упитника намењена је студентима страних језика, па нису били у потпуности прикладни за циљни узорак овог истраживања. Стога је кандидаткиња креирала посебан инструмент, руководећи се тврдњама које се понављају у више постојећих инструмената и додајући тврдње које су, на основу доступне литературе, процењене као релевантне за остваривање циљева истраживања. Дакле, један од резултата остварених у току израде ове дисертације је креирање инструмента за мерење језичке анксиозности наставника страних језика.

Резултати провере метријских карактеристика креиране скале открили су задовољавајућу вредност Кронбаховог коефицијента алфа ($\alpha=0,872$), значајно вишу од минималне прихватљиве вредности ($\alpha=0,7$). Факторском анализом издвојене су три главне компоненте скале: Субскала 1: Страх од негативне друштвене евалуације; Субскала 2: Страх од неуспеха наставних активности и Субскала 3: Страх услед недовољне припреме за час. Провером нормалности дистрибуције добијених података уз помоћ Колмогоров-Смирнов и Шапиро-Вилковог теста нормалности установљена је нормална дистрибуција добијених података на нивоу целе скале, док подаци по појединачним субскалама одступају од нормалне дистрибуције. Стога су за статистичку обраду података на нивоу целе скале коришћени параметријски тестови. Иако се у друштвеним наукама параметријски тестови сматрају оправданим и у случајевима одступања од нормалне дистрибуције када су у питању велики узорци, већи од 100 (De Vaus, 2004: 295), резултати параметријских тестова на нивоу појединачних субскала проверавани су адекватним непараметријским тестовима. Одступања у добијеним резултатима није било, па су у раду приказани резултати параметријских анализа.

Статистичком анализом прикупљених података откривено је да је код наставника страних језика обухваћених истраживањем присутан умерен ниво језичке анксиозности.

Већина испитаника није освешћена о постојању феномена језичке анксиозности, а код оних који јесу освешћени, језичка анксиозност је мање изражена. Наставнице пријављују виши ниво језичке анксиозности него наставници страних језика обухваћени спроведеним истраживањем, првенствено условљен страхом од негативне друштвене евалуације.

Осим пола, боравак у изворној говорној заједници, радно искуство и задовољство методичким знањем и практичним искуством стеченим у току студија издвојили су се као значајни предиктори језичке анксиозности наставника страних језика. Нижи ниво језичке анксиозности утврђен је код испитаника који су имали прилику да бораве у изворној говорној заједници језика који предају у односу на оне који нису имали прилику за то. Ниво језичке

анксиозности повезан је и са дужином боравка међу изворним говорницима. Према налазима ове дисертације, минимална дужина боравка која значајно доприноси смањењу језичке анксиозности наставника страних језика је између шест и дванаест месеци. Утврђено је и да се језичка анксиозност наставника страних језика смањује са порастом радног искуства. Међутим, потребно је да прође најмање 15 година да би се ниво језичке анксиозности условљен страхом од негативне друштвене евалуације и страхом услед недовољне припреме за час значајно смањило, а чак и након овог периода, не долази до значајног смањења језичке анксиозности условљене страхом од неуспеха наставних активности. Према налазима ове дисертације, језичка анксиозност је мање изражена код испитаника који су задовољни методичком наставом и стручном праксом коју су имали током студија него код оних који нису.

Утврђена је и повезаност између нивоа језичке анксиозности наставника страних језика и нивоа образовања на ком држе наставу, односно нивоа знања ученика. Међутим, супротно очекиваним резултатима, наставници запослени на вишим нивоима образовања пријављују нижи ниво језичке анксиозности, условљене страхом од негативне друштвене евалуације и страхом од неуспеха наставних активности, него наставници запослени на нижим нивоима образовања. Разлика у нивоу језичке анксиозности условљене недовољном припремом за час није значајна. Такође, супротно очекиваним резултатима, наставници страних језика који су ученицима доступнији путем медија пријављују нижи ниво језичке анксиозности него наставници оних језика који су ученицима мање доступни.

Резултати индуктивне тематске анализе одговора испитаника на отворена питања откривају више извора језичке анксиозности који су груписани у неколико тема: наставник као извор своје језичке анксиозности, ученици, родитељи ученика, системски проблеми, окружење и технички проблеми као извори језичке анксиозности наставника страних језика. Резултати указују и на мноштво стратегија које су се у наставној пракси испитаника показале као ефикасне за ублажавање језичке анксиозности, а у које спадају: детаљна припрема за час, стално стручно усавршавање, искуство и рад на себи, промена ставова наставника о неопходности достизања компетенције изворних говорника, подела одговорности са ученицима и родитељима ученика и разни видови релаксације. Према мишљењу испитаника, факултети за образовање наставника страних језика могу значајно допринети смањењу језичке анксиозности будућих наставника организовањем квалитетне стручне праксе, међународне размене студената, променама у организацији саме наставе, која не би била иста за оне који намеравају да се баве наставом и студенте који желе да се баве другим занимањима која захтевају знање страних језика. Испитаници истичу и значај промене ставова едукатора наставника страних језика управо у погледу односа према језичкој анксиозности студената. Резултати квалитативне анализе употпуњени су аутентичним наводима испитаника, који овој дисертацији дају посебан значај.

На основу добијених налаза, кандидаткиња формулише практичне импликације и препоруке, не само за наставнике страних језика већ и за факултете за образовање наставника страних језика и за креаторе образовне политике. У њима се, заправо, огледа практични значај овог рада.

IX ПРОВЕРА ОРИГИНАЛНОСТИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

На основу *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду* и налаза у извештају из програма *iThenticate*, којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације „Предиктори језичке анксиозности наставника страних језика и импликације за педагошку праксу“ аутора Иване Маринковић, констатовано је да утврђено подударане текста износи 4%.

Овај степен подударности последица је 4%, што је у складу са Чланом 9. Правилника.

На основу изнетог, а у складу са ставом 2 Члана 8. *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду*, извештај

указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

X ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Комисија за оцену докторске дисертације констатује да је дисертација „Предиктори језичке анксиозности наставника страних језика и импликације за педагошку праксу“ кандидата Иване Маринковић оригинално и самостално научно дело и да су се стекли услови за њену јавну одбрану.

Комисија стога предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати с позитивном оценом Извештај о оцени докторске дисертације под насловом „Предиктори језичке анксиозности наставника страних језика и импликације за педагошку праксу“, коју је урадио кандидат Ивана Маринковић под менторством др Биљане Радић-Бојанић, редовног професора на Филозофском факултету у Новом Саду и др Маје Савић, ванредног професора, Универзитет у Београду Филолошки Факултет и да је, у складу са прописима, упути Већу научних области друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду на разматрање.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

1. _____
др Ана Јовановић
председник Комисије
2. _____
др Ана Ђорђевић
члан Комисије
3. _____
др Добринка Кузмановић
члан Комисије
4. _____
др Ивана Ђирковић Миладиновић
члан Комисије